

Nr 214.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften; given Stockholms slott den 20 mars 1942.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Förslag

till

**förordning om ändring i vissa delar av förordningen den
19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften.**

Härigenom förordnas, att 1, 3 och 7 §§ förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

1 §.

I fråga om stämpel till expeditionerna hänföras statsmyndigheterna till följande avdelningar:

Fjärde avdelningen:

Rikets hovrätter; — — — lantbruksstyrelsen; egnahemsstyrelsen; skogsstyrelsen.

*Femte avdelningen:***3 §.**

I avseende på expeditionernas förseende med stämpel gäller, med de här nedan i 7 § nämnda undantag och med iakttagande av vad i 4 § stadgas om inteckningskontrollstämpel, denna tariff:

---

¹ Senaste lydelse av dessa paragrafer se SFS 1928:317 (där förordningen i dess helhet är återgiven), 1930:243, 1931:169, 1932:285, 1933:378, 1934:327, 1935:310, 1936:330, 1937:511 och 942, 1938:323, 1939:330, 1940:389 samt 1941:115.

	1 Avd.		2 Avd.		3 Avd.		4 Avd.		5 Avd.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
<i>Bevis</i> — — — — —										
om uppvisning av pass eller annan legitimationshandling					<i>fritt</i>					
om visering eller uppehållstillstånd för utlänning, tecknat å pass eller annan legitimationshandling:										
för vistelse i riket högst en månad	1	—	—	—	1	—	4	—	4	—
för vistelse i riket över en men högst tre månader	—	—	—	—	—	—	6	—	6	—
för vistelse i riket över tre månader	—	—	—	—	—	—	12	—	12	—
om arbetsvisering eller arbetstillstånd för utlänning, särskilt tecknat å pass eller annan legitimationshandling:										
för tid av högst en månad	4	—	—	—	4	—	4	—	4	—
för tid av mer än en men högst tre månader	6	—	—	—	6	—	6	—	6	—
för tid av mer än tre månader	12	—	—	—	12	—	12	—	12	—
om ändring i förbehåll, villkor eller föreskrift, som fogats vid visering eller tillstånd, särskilt tecknat å pass eller annan legitimationshandling:										
när ändringen avser tillstånd till återresa till riket, gällande:										
för tid av högst en månad	—	—	—	—	—	—	4	—	4	—
för tid av mer än en men högst tre månader	—	—	—	—	—	—	6	—	6	—
för tid av mer än tre månader	—	—	—	—	—	—	12	—	12	—
eljest					<i>fritt</i>					
om tillstånd för utlänning till resa genom eller vistelse i sådana delar av riket, där utlänning icke utan särskilt tillstånd må vistas:										
när beviset meddelas i samband med visering eller uppehållstillstånd och avser samma tid som viseringen eller uppehållstillståndet					<i>fritt</i>					
eljest	4	—	—	—	4	—	4	—	4	—
Där sådant för vinnande av ömsesidighet eller eljest av särskilda skäl finnes påkallat, äger Konungen beträffande medborgare i visst land eller vissa grupper av utlänningar eller vissa utlänningar förordna, att avgifterna för bevis om visering eller uppehålls- eller arbetstillstånd skola utgå efter andra grunder än ovan stadgats eller att några avgifter härför icke skola utgå.										
om utresetillstånd — — — — —										

7 §.

Från stämpelavgift enligt detta kap. är kronan befriad.

Dessutom äro från stämpelavgift enligt detta kap. befriade:
akademier och statens — — — överförmyndare.

Frihet från stämpel enligt detta kap. — dock icke med avseende å avskrift och bevis, som på begäran utfärdas till annan än part — äger jämväl rum i ärenden rörande ogiltighetsförklaring — — — av naturminnesmärke; i ärenden, som avses i lagen om fornminnen och lagen om skydd för kulturhisto-

riskt märkliga byggnader; i ärenden, som anhängiggjorts hos justitiekanslers-
ämbetet — — — inom yrkesinspektionen.

Konungen äger — — — utländska hamnar.

Denna förordning träder i kraft i vad den avser ändring i 7 § den 1 januari
1943 samt i övrigt den 1 juli 1942.

---

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl.
Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms
slott den 20 mars 1942.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena samt cheferna för justitie-, social- och jordbruksdepartementen anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, *fråga om ändring i vissa delar av förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften* samt anför därvid följande:

1. Stämpelavgiften hos egnahemsstyrelsen och skogsstyrelsen.

I fråga om stämpel till expeditionerna hänföras statsmyndigheterna enligt 1 § stämpelförordningen till fem olika avdelningar. Alla statsmyndigheter, som icke särskilt angivits under någon av dessa avdelningar, äro att hänföra till första avdelningen.

Jämväl enligt 1 § expeditionslösenförordningen hänföras de myndigheter, hos vilka expeditionslösen äger rum, till fem olika avdelningar. Myndighet, som icke särskilt angivits under någon avdelning, äger emellertid icke uttaga lösenavgift.

Genom beslut vid 1941 års riksdag inrättades ett statligt centralorgan för det enskilda skogsbruket, benämnt skogsstyrelsen (propositionen nr 94; riksdagens skrivelse nr 220).

I en till Kungl. Maj:t ställd, den 6 mars 1942 dagtecknad skrivelse har *skogsstyrelsen* anfört:

Till fjärde avdelningen i 1 § stämpelförordningen hade bland annat hänförts de centrala ämbetsverken. Då anledning icke torde föreligga att för skogsstyrelsen ha andra bestämmelser i stämpelhänseende än de, som gällde för övriga centrala ämbetsverk, hemställdes, att skogsstyrelsen måtte upptagas under fjärde avdelningen i nämnda paragraf.

Statskontoret har i ett den 19 mars 1942 avgivet utlåtande i ärendet förklarat sig icke hava något att erinra mot bifall till skogsstyrelsens förslag. I detta sammanhang borde emellertid enligt statskontorets mening övervägas att till de under fjärde avdelningen i 1 § stämpelförordningen uppräknade myndigheterna hänföra jämväl egnahemsstyrelsen. Vid bifall till dessa förslag borde motsvarande tillägg ske i expeditionslösenförordningen.

Egnahemsstyrelsen har härefter i skrivelse den 20 mars 1942 i anslutning till statskontorets förslag tillstyrkt sådan ändring i stämpelförordningen, att till den under 1 § upptagna fjärde avdelningen hänfördes även *egnahemsstyrelsen*.

Departements-
chefen.

Jag tillstyrker, att *egnahemsstyrelsen* och *skogsstyrelsen* upptagas under fjärde avdelningen i 1 § stämpelförordningen, och förutsätter därvid, att Kungl. Maj:t vid bifall till detta förslag senare förordnar om motsvarande ändring i expeditiönsförordningen. Det må anmärkas, att lösen hos *egnahemsstyrelsen* och *skogsstyrelsen* författningen enligt kommer att överföras till stämpel.

2. Stämpelavgiften i vissa utlänningsärenden.

Gällande bestämmelser om utlännings rätt att här i riket vistas återfinnas i utlänningslagen den 11 juni 1937 (nr 344). Lagens giltighetstid är begränsad till innevarande års utgång. Chefen för justitiedepartementet torde emellertid senare komma att anmäla förslag om fortsatt giltighet av lagen.

Särskilda föreskrifter i anledning av utlänningslagen ha meddelats i kungörelse den 26 november 1937, nr 912.

Utlänningslagen innehåller, såvitt i detta sammanhang är av intresse, bestämmelser om utlännings *inresa*, utlännings *uppehåll* i riket samt utlännings rätt till *arbetsanställning*.

I förstnämnda hänseende stadgar utlänningslagen, att utlännings som ankommer till riket skall vara försedd med pass eller annan legitimationshandling, som enligt Konungens förordnande må gälla såsom pass. Legitimationshandling skall, där Konungen det förordnar, vara försedd med påteckning av svensk myndighet (visering). Visering för inresa i riket och första uppehåll härstädes i samband med inresan (*inresevisering*) meddelas enligt utlänningskungörelsen av vederbörande tjänsteman i utrikesdepartementet eller vid svensk beskickning eller vid lönat svenskt konsulat ävensom, efter beordrigande av ministern för utrikes ärendena, av olönad svensk konsul. Visering åt den, som vistas i riket, för fortsatt uppehåll härstädes (*uppehållsvisering*) meddelas av socialstyrelsen. I vissa speciella fall, som avses i 18—20 §§ utlänningskungörelsen, kan slutligen visering för kortare tidrymd meddelas av polismyndighet eller passkontrollör.

Enligt utlänningslagen äger utlännings i regel icke uppehålla sig här i riket över tre månader utan särskilt tillstånd (*uppehållstillstånd*), med mindre visering för honom fortfarande gäller. Upehållstillstånd meddelas av socialstyrelsen.

Utlännings äger icke utan särskilt tillstånd (*arbetstillstånd*) här i riket antaga eller inneha arbetsanställning, med mindre för honom gäller visering som innefattar tillstånd därtill. Utan arbetstillstånd må utlännings ej heller här i riket utöva verksamhet som föranledes av anställning utomlands i annan egenskap än såsom handelsresande, med mindre för honom gäller vise-

ring som nyss nämnts. Arbetstillstånd meddelas av socialstyrelsen. Arbetstillstånd, som särskilt beviljas viseringspliktig utlänning, plägar betecknas *arbetsvisering*.

Enligt utlänningskungörelsen skall pass vara utfärdat av behörig myndighet tillhörande den stat där innehavaren äger medborgarskap (*hemlandspass*). Av behörig utländsk myndighet för medborgare i annat land eller för person som saknar medborgarskap utfärdad legitimationshandling, upprättad i enlighet med vissa föreskrifter, skall gälla såsom pass. Kan utlänning ej förete hemlandspass eller legitimationshandling, som nyss nämnts, må socialstyrelsen för honom utfärda särskild legitimationshandling (*främlingspass*). För person av rysk härkomst må socialstyrelsen i vissa fall i stället för främlingspass utfärda *identitetscertifikat*. Giltighetstiden för främlingspass och identitetscertifikat må förlängas av socialstyrelsen eller av vederbörande tjänsteman vid svensk beskickning eller vid lönat svenskt konsulat eller av olönad svensk konsul, vilken är behörig meddela visering.

Med stöd av 54 § utlänningslagen ha under de senaste åren utfärdats kungörelser innefattande förbud för utlänning att vistas i vissa delar av riket. Nu gällande bestämmelser härutinnan innefattas i kungörelse den 12 september 1941, nr 742. Kungörelsen inrymmer emellertid även möjlighet till undantag från däri stadgat förbud. Sålunda må länsstyrelse eller polismyndighet medgiva utlänning att direkt genomresa förbjudet område eller, om särskilda skäl därtill föreligga, att vistas därstädes kortare tid i enlighet med särskilda anvisningar. Vidare må socialstyrelsen meddela tillstånd för utlänning att vistas inom förbjudet område, såframt det finnes påkallat av hänsyn till rikets intresse eller eljest synnerliga skäl föreligga.

Slutligen må här nämnas, att polismyndighet eller länsstyrelse jämlikt en av socialstyrelsen den 15 september 1941 meddelad kungörelse, nr 746, må medgiva undantag från förbud för utlänning jämlikt samma kungörelse att beträda järnvägs-, hamn-, fabriks- eller liknande områden eller att begagna annat motorfordon än omnibus. Denna kungörelse har socialstyrelsen utfärdat med stöd av kungörelsen den 14 oktober 1939 (nr 709) med tillägg till kungörelsen den 1 september 1939 (nr 599) med vissa särskilda föreskrifter om tillsyn över utlänningar.

Jämlikt den i 3 § stämpelförordningen intagna tariffen utgår stämpelavgift för bevis om visering eller uppehållstillstånd för utlänning, tecknat å pass eller annan legitimationshandling, för vistelse i riket högst en månad med 2 kronor, för vistelse i riket över en men högst tre månader med 4 kronor samt för vistelse i riket över tre månader med 8 kronor, om beviset utfärdas av myndighet tillhörande fjärde eller femte avdelningen i tariffen (d. v. s. socialstyrelsen respektive utrikesdepartementet). Någon lösen utgår icke i dessa fall. Meddelas beviset av myndighet tillhörande första eller tredje avdelningen i tariffen är stämpelavgiften en krona. Härtill kommer lösen med en krona.

För bevis om arbetstillstånd för utlänning, som särskilt tecknas å pass eller annan legitimationshandling, utgår stämpelavgift med en krona. Sådant

bevis skall tecknas å legitimationshandlingen av socialstyrelsen eller, där handlingen ej i huvudskrift inkommit till styrelsen, av vederbörande polismyndighet eller beskicknings- eller konsulat tjänsteman, då handlingen företes. Meddelas beviset av polismyndighet utgår jämväl lösenavgift med en krona.

Där sådant för vinnande av ömsesidighet eller eljest av särskilda skäl finnes påkallat, äger Konungen beträffande medborgare i visst land eller vissa grupper av utlänningar eller vissa utlänningar förordna, att avgifterna för bevis om visering eller uppehålls- eller arbetstillstånd skola utgå efter andra grunder än nyss sagts eller att några avgifter härför icke skola utgå.

Avgiften för visering, som verkställes vid beskickning eller konsulat, regleras icke i stämpelförordningen utan genom särskilda bestämmelser, meddelade av Kungl. Maj:t. Enligt dessa bestämmelser är utländsk undersåte i regel skyldig att för visering av pass erlägga avgift till enahanda belopp, som det åligger svensk undersåte att gälda vid visering i Sverige av pass för resa till den utländske undersåtens hemland.

För främlingspass eller identitetscertifikat samt förlängning av giltighetstiden för sådan handling utgår enligt stämpelförordningen avgift med 2 kronor. Någon lösen utgår icke. För att berättiga till vistelse i riket måste dessa handlingar därjämte vara viserade. Härför utgår avgift i vanlig ordning.

Tillstånd enligt förutnämnda kungörelse den 12 september 1941 att genomresa förbjudet område eller att vistas inom dylikt område meddelas, jämlikt stadgande i kungörelsen, utan avgift. Stadgandet härom är meddelat med stöd av förordningen den 24 maj 1940 (nr 390) om vissa undantag från stämpelpfikt enligt stämpelförordningen.

För bevis om dispens enligt socialstyrelsens kungörelse den 15 september 1941 från förbud för utlänningar att beträda vissa områden eller att begagna annat motorfordon än omnibus utgår avgift såsom för »Bevis annat». Då sådant bevis utfärdas av socialstyrelsen, är avgiften 3 kronor 50 öre, varav en krona 50 öre motsvarar lösen.

Under nu rådande förhållanden har arbetet å socialstyrelsens utlänningsbyrå väsentligt ökat i omfång. I en den 4 juli 1941 till finansdepartementet ingiven promemoria har *besparingsberedningen* meddelat, att vid en undersökning av socialstyrelsens kontorsorganisation, som företagits av en organisationsavdelning inom beredningen, bland annat framkommit, att utlänningsbyråns omkostnader enbart i lokalhyra och personallöner i runt tal uppginge till 390,000 kronor för år. Den enda däremot svarande inkomsten å utlänningsbyrån vore stämpelavgifterna, vilka år 1940 utgjort 211,000 kronor. I samband med undersökning av möjligheterna till besparingar genom rationalisering av arbetet å utlänningsbyrån hade beredningen även beaktat möjligheten att nedbringa statsverkets utgifter för ifrågavarande verksamhet genom en höjning av stämpelavgifterna i utlänningsärenden. Härutinnan anföres i promemorian:

En jämförelse med de stämpelavgifter, som i andra länder uttagas vid beviljande av viseringar, har givit vid handen, att dessa äro i övervägande

antalet fall väsentligt högre än i Sverige. En höjning av stämpelavgifterna synes ur denna synpunkt motiverad, så mycket mer som den av det utrikespolitiska läget föranledda skärpningen i kontrollen av utlänningsärenden medfört ökade kostnader för utlänningsbyrån. Därjämte må nämnas, att 16 procent av samtliga under år 1940 av socialstyrelsen utfärdade tillstånd meddelats utan avgift på grund av återopad medellöshet.

Besparingsberedningen har vidare uppmärksammat, att utrikesdepartementet redan nu tillämpar högre stämpelavgifter än socialstyrelsen i de fall, då svenska beskickningar i utlandet bevilja viseringar till Sverige för utländska medborgare. Dessa skola nämligen erlägga samma stämpelavgift som landet i fråga skulle uttaga av svenska medborgare.

Därest frågan om stämpelbeläggningen granskas mot bakgrunden av det arbete, ett ärende förorsakar socialstyrelsen, bör bemärkas

att varje till utlänningsbyrån inkommande ansökan där föranleder granskning i register och å kontrollavdelning, beredning, föredragning, protokollföring och registrering etc., varjämte beslutet delgives sökanden, arbetsgivare och polismyndighet,

att ansökningar angående uppehålls- och arbetsviseringar i de flesta fall kräva handläggning med remissförfarande till länsstyrelser, arbetsförmedlingar m. fl. samt att de i många fall bli föremål för polisutredningar,

att utställandet av främlingspass och identitetscertifikat i regel är avhängigt av remissförfarande till länsstyrelse eller polismyndighet samt i vissa fall även till utrikesdepartementet, vartill kommer det särskilda arbetet med textning av legitimationshandlingen och anskaffningskostnaden för själva handlingen,

att ansökningar om vistelse i s. k. förbjudna områden samt genomresa genom samma områden i regel äro förenade med utredningar, ofta i förening med inhämtande av yttranden,

att ändring av förbehåll knutna till beviljade tillstånd likaledes erfordra en individuell prövning, ofta av ingående art,

samt att ansökningar om arbetsvisering och arbetstillstånd, som tecknas särskilt, nästan undantagslöst påkalla ingående undersökningar från fall till fall ävensom remiss till arbetsförmedlingar m. fl.

Enligt besparingsberedningens mening borde tagas under övervägande att genom ändring av stämpelförordningen åstadkomma dels en generell förhöjning av stämpelavgifterna, dels stämpelbeläggande av bevis om tillstånd rörande vistelse i och resa genom förbjudna områden, dels stämpelbeläggande av samtliga bevis, vilka avse ändring av redan meddelade tillstånd, dels stämpelbeläggande av arbetsviseringar och arbetstillstånd i analogi med avgiften för vistelsetillstånd dels ock stämpelbeläggande enligt samma grunder vid utställande och förlängning av främlingspass och identitetscertifikat.

I promemorian framläggas tre olika förslag till förhöjning av stämpelavgifterna i fråga. Med utgångspunkt från antalet under år 1940 å utlänningsbyrån behandlade ärenden har jämväl framlagts vissa beräkningar såvitt angår utlänningsbyrån rörande de ekonomiska konsekvenserna för statsverket av en höjning av stämpelavgifterna i enlighet med de olika förslagen.

Det förslag, som betecknats såsom alternativ 1, innebär uttagande av en enhetlig stämpelavgift med 14 kronor för samtliga ifrågavarande fall och oberoende av tillståndens giltighetstid. Förslagets genomförande beräknas

tillföra statsverket en ökning av stämpelinkomsten med omkring 383,000 kronor.

Enligt det såsom alternativ 2 betecknade förslaget skulle i fråga om viseringar samt uppehålls- och arbetstillstånd en differentiering av avgifterna ske efter giltighetstidens längd, så att där denna icke överstege en månad avgiften skulle utgöra 3 kronor men i annat fall 12 kronor. Besparingsberedningen uttalar härvid, att en dylik differentiering, förutom i Sverige, endast förekomme i Belgien och Jugoslavien. För bevis om övriga tillstånd skulle stadgas en enhetlig avgift av 12 kronor. Enligt detta förslag har en ökning av stämpelinkomsten med omkring 249,000 kronor beräknats uppkomma.

Det tredje förslaget innebär slutligen, att i fråga om viseringar samt uppehålls- och arbetstillstånd den nu gällande uppdelningen i tre tidsklasser skulle bibehållas men avgifterna höjas till 3, 6 och 12 kronor. För bevis om övriga tillstånd skulle liksom enligt alternativ 2 en enhetlig avgift av 12 kronor införas. Ökningen av stämpelinkomsten beräknas i detta fall stanna vid omkring 195,000 kronor.

Besparingsberedningen ifrågasätter slutligen, att utlänning vid ingivandet av ansökan om tillstånd skulle ha att erlægga halv stämpelavgift, vilken icke skulle återbäras vid avslag å ansökningen. I sådant fall skulle en ytterligare inkomstökning uppkomma, vilken av beredningen uppskattades till i avrundade tal 4,000, 3,000 och 2,500 kronor enligt de tre olika förslagen.

Den närmare innebörden av besparingsberedningens förslag framgår av en sammanställning, vilken torde få såsom *bilaga* fogas vid detta protokoll.

Över besparingsberedningens promemoria ha, efter remiss, utlåtanden avgivits av *statskontoret* och *socialstyrelsen*.

Statskontoret har i likhet med besparingsberedningen ansett starka skäl tala för en generell höjning av de stämpelavgifter, som uttagas för bevis om visering samt för uppehålls- eller arbetstillstånd för utlänning. Ämbetsverket har jämväl anslutit sig till den av beredningen uttalade uppfattningen, att bevis om arbetsviseringar och arbetstillstånd samt främlingspass och identitetscertifikat borde stämpelbeläggas efter samma grunder som bevis om uppehållstillstånd. Då av utredningen framginge, att i utländska stater ifrågavarande avgifter numera i allmänhet uttoges med enhetliga belopp, oberoende av giltighetstiden för det meddelade tillståndet, syntes anledning icke längre förefinnas för Sveriges vidkommande att bibehålla en differentiering av avgifterna efter sådan grund. Statskontoret ansåge sig därför böra förordna beredningens alternativ 1, såvitt anginge nu ifrågavarande bevis.

För bevis av länsstyrelse eller polismyndighet angående tillstånd för utlänning att genomresa eller kortare tid vistas inom område, som avses i kungörelsen den 12 september 1941, föreslår statskontoret en stämpelavgift av 7 kronor. Av socialstyrelsen utfärdat bevis om tillstånd för utlänning att uppehålla sig inom sådant område anser statskontoret böra i enlighet med beredningens alternativ 1 beläggas med en stämpelavgift av 14 kronor. För

bevis om dispens från förbud enligt socialstyrelsens kungörelse den 15 september 1941 föreslår slutligen statskontoret en stämpelavgift av 7 kronor, vilket belopp borde utgå oberoende av vilken myndighet som beviljat dispensen.

Socialstyrelsen har förklarat sig dela uppfattningen, att en viss avgiftsförhöjning på förevarande område icke kunde anses obillig i nuvarande läge, men har dock efter granskning av de i promemorian framlagda alternativa förslagen funnit, att det av beredningen med alternativ 3 betecknade förslaget, som innebure de minsta höjningarna, vore det som närmast borde övervägas. Till stöd för denna uppfattning anför styrelsen:

En alltför stark höjning av avgifterna för olika tillstånd skulle säkerligen leda till en betydande ökning av antalet avgiftsfria tillståndsbevis. Till dylika konsekvenser har beredningen vid utförandet av de ekonomiska beräkningarna rörande de olika alternativen synbarligen icke tagit hänsyn. Styrelsen finner alternativ 3 vara att föredraga även ur den synpunkten, att det innebär ett bibehållande av tre avgiftsklasser efter tillståndstidens längd. En anordning med enhetlig avgift eller endast två avgiftsklasser finner styrelsen vara förenad med avsevärda olägenheter.

Emellertid har styrelsen för sin del icke heller ansett sig kunna godtaga alternativ 3 utan vissa modifikationer. Till närmare utveckling härav framhåller styrelsen:

Beredningen har ifrågasatt, att utlänning vid ingivandet av en ansökan skulle erlägga halv avgift, vilken han icke skulle återfå, därest ansökningen lämnades utan bifall. Styrelsen vill för sin del bestämt avstyrka ett sådant förfarande. Dels komme ett betydande merarbete att bliva följden härav genom olika registreringar av inbetalda avgifter och i vissa fall — då uppehållsrätt sökes för lång tid, men beviljas endast för kort tid — genom återbetalning, dels måste frågan, om utlänningen är medellös eller icke, provas redan vid ingivandet av en ansökan, och dels komme utlänningarna i långt större grad än nu är fallet att på förhand förfråga sig, huruvida en ansökan skulle ha utsikt att bliva bifallen eller icke. Den ökning av arbetsmängden, som skulle bliva följden av erläggandet av förskottsavgift, skulle säkerligen icke kompenseras av den relativt ringa ökning av avgiftsmedel, som skulle uppstå. Det torde ej heller stå i överensstämmelse med svensk rättsuppfattning, att ett avslag på en ingiven ansökan belägges med avgift.

Beträffande tillstånd för utlänning att vistas i vissa delar av riket — för närvarande avgiftsfria — får styrelsen föreslå, att dylikt tillstånd, som meddelas i samband med uppehållsvisering och för samma tid som denna, icke skall beläggas med avgift. I de flesta fall är det här fråga om utlänningar, vilka äro fast bosatta inom vederbörande förbjudna område. Ur såväl billighetssynpunkt som ur synpunkten av att hithörande ärenden om uppehåll inom förbjudet område vanligen icke kräva särskild utredning eller i övrigt större merarbete, förefaller det styrelsen rimligt, att avgift icke uttages. Annat är förhållandet beträffande övriga ansökningar om vistelse inom förbjudet område.

Efter att ha erinrat om att styrelsen i framställning till Kungl. Maj:t den 11 januari 1941 uttalat, att avgift borde uttagas för bevis om ändring av förbehåll, villkor eller föreskrifter, som knutits till uppehållsviseringar, uppehålls-

tillstånd eller arbetstillstånd, framhåller styrelsen, att då samtliga avgifter för tillstånd nu föresloges höjda, styrelsen ansåge avgift icke böra uttagas för bevis om sådan ändring utom i fråga om föreskrift rörande utlännings återresa till riket. I detta sammanhang meddelar styrelsen, att förbehåll, villkor och föreskrifter i betydligt högre grad än tidigare avse utlännningar, som må befrias från erläggande av stämpelavgift. Beträffande frågan om avgift för tillstånd till återresa anför styrelsen:

Tillstånd till återresa till riket föreslås, såsom nyss sagts, belagt med avgift. Detta kan anses motiverat därigenom, att uppehållsvisering numera regelbundet förses med förbehåll, att den icke gäller för återresa och att sålunda först på särskild ansökan därom återreserätt beviljas. Här är alltså fråga om ett förbehåll av helt annan natur än de övriga, som återspegla en viss åtgärd i det individuella fallet, olika från fall till fall, och för övrigt beröra blott en mindre del av utlänningsklientelet.

Under hänvisning till det sagda föreslår socialstyrelsen, att för ifrågavarande tillstånd måtte uttagas följande avgifter:

Bevis om uppehålls-, arbets- eller uppehålls- och arbetsvisering eller om uppehålls-, arbets- eller uppehålls- och arbetstillstånd, tecknat å pass eller annan legitimationshandling:

för tid av högst en månad	3: —
» » » över en men högst tre månader	6: —
» » » » tre månader	12: —

Främlingspass eller identitetscertifikat

utställande av	6: —
förlängning av	3: —
Bevis om socialstyrelsens tillstånd till vistelse inom så kallade förbjudna områden:	
givet i samband med uppehållsvisering och för samma tid som denna	fritt
särskilt tecknat	6: —

Bevis om dispens från förbud, som socialstyrelsen utfärdat med stöd av kungörelsen den 1 september 1939 med vissa särskilda föreskrifter om tillsyn över utlännningar .....

12: —

Bevis om ändring av förbehåll, villkor eller föreskrifter, fogat till uppehållsvisering, arbetsvisering, uppehålls- och arbetsvisering, uppehållstillstånd, arbetstillstånd eller uppehålls- och arbetstillstånd:

tillstånd till återresa till Sverige, tecknat särskilt,	
för tid av högst en månad	3: —
» » » över en men högst tre månader	6: —
» » » » tre månader	12: —
annan ändring	fritt.

Styrelsen har beräknat inkomsterna av stämpelmedel enligt styrelsens förslag till omkring 315,000 kronor, innebärande en ökning med i runt tal 100,000 kronor. Därvid har styrelsen utgått från, att det komme att bliva nödvändigt att i betydligt högre grad än nu medgiva befrielse från avgift på grund av medellöshet.

I likhet med besparingsberedningen och de i ärendet hörda myndigheterna *Departements-
chefen.* finner jag en höjning böra äga rum av nu stadgade stämpelavgifter för bevis om visering samt uppehålls- och arbetstillstånd för utlänning, tecknat å pass eller annan legitimationshandling.

Beträffande frågan i vilken omfattning en höjning bör genomföras ha delade meningar kommit till uttryck. Vad då först angår spørsmålet om lämpligheten av en med hänsyn till giltighetstiden differentierad stämpelavgift är att märka, att en sådan differentiering infördes först år 1938 med avseende å bevis om visering och uppehållstillstånd. Såsom skäl för denna åtgärd — vilken då innebar en anslutning till vad som gällde i åtskilliga andra länder — åberopades, att om en utlänning t. ex. hade tillstånd att intill viss dag uppehålla sig i riket och det befunnos erforderligt för honom att stanna ytterligare några dagar, det kunde synas rimligt att uttaga en lägre avgift för den visering eller det uppehållstillstånd, som i dylikt fall måste utfärdas för honom. Tillräckliga skäl att nu frångå denna ståndpunkt synas mig icke föreligga, så mycket mindre som socialstyrelsen förklarat en sådan ändring förenad med praktiska olägenheter.

Även beträffande sådana bevis om arbetstillstånd, vilka särskilt utfärdas, synes en differentierad stämpelavgift böra införas. Detta torde lämpligen böra ske jämväl i de fall, där beviset utgör tillägg till visering och innefattar rätt för utlänning att inneha arbetsanställning här i riket. Då tillstånd av sistnämnda slag enligt vedertaget språkbruk benämnes arbetsvisering, synes denna benämning lämpligen böra införas i författningstexten.

På grund av det anförda och då, såsom socialstyrelsen framhållit, en alltför stark höjning av stämpelavgifterna i fråga kunde befaras medföra en betydande ökning av antalet avgiftsfria viseringar och tillstånd, finner jag mig böra förorda, att höjningen genomföres i huvudsaklig anslutning till det tredje av besparingsberedningens förslag. Den lägsta stämpelavgiften synes mig dock lämpligen kunna höjas till 4 kronor. Sålunda skulle stämpelavgiften för bevis om visering, uppehållstillstånd, arbetsvisering eller arbetstillstånd — oavsett huruvida beviset utfärdades av polismyndighet, socialstyrelsen eller utrikesdepartementet — utgå med 4, 6 eller 12 kronor allt eftersom viseringen eller tillståndet avsåge en tid av högst en månad, över en men högst tre månader eller mer än tre månader. Från den nu förordade höjningen torde emellertid böra undantagas avgiften för viseringar, som avses i 18—20 §§ utlänningskungörelsen. För bevis, som innefattar exempelvis både uppehålls- och arbetstillstånd, bör icke uttagas högre avgift än för bevis, som enbart avser ettdera av dessa tillstånd.

I likhet med socialstyrelsen finner jag icke lämpligt stadga skyldighet för utlänning att redan vid ingivandet av ansökan verkställa inbetalning i förskott av någon del av stämpelavgiften utan rätt att vid avslag å ansökningen återbekomma vad som erlagts.

Jag ansluter mig till det av socialstyrelsen framlagda förslaget, att en särskild stämpelavgift av samma storlek som för bevis om visering eller tillstånd skall utgå i sådana fall, då med ändring av tidigare gjort förbehåll

bevis om tillstånd till återresa till Sverige tecknas särskilt å pass eller annan legitimationshandling. Sådana bevis kunna utfärdas endast av socialstyrelsen eller utrikesdepartementet. Vad angår övriga bevis om ändring av förbehåll i meddelade viseringar och tillstånd synas desamma, såsom socialstyrelsen funnit, böra meddelas utan avgift.

För främlingspass och identiteiscertifikat samt förlängning av giltighetstiden för sådana handlingar utgår för närvarande, såsom förut nämnts, avgift med 2 kronor. En skärpning av avgiften för dessa legitimationshandlingar, vilka i flertalet fall tilldelas politiska flyktingar med svag ekonomisk ställning, torde icke böra ifrågakomma. Då dessa handlingar alltid måste vara försedda med bevis om visering, kommer ändock en ökning av avgifterna att inträda för innehavarna av ifrågavarande handlingar.

Beträffande bevis om tillstånd för utlänning jämlikt kungörelsen den 12 september 1941 att vistas i vissa delar av riket, vilka bevis för närvarande äro avgiftsfria, biträder jag socialstyrelsens förslag, att sådant bevis som meddelas i samband med uppehållsvisering och för samma tid som denna, fortfarande skall vara avgiftsfritt, men att eljest för dylikt bevis skall uttagas stämpelavgift. Sistnämnda avgift bör icke lämpligen fastställas till högre belopp än 4 kronor, enär i annat fall detta bevis skulle ställa sig dyrare än då beviset meddelades i samband med exempelvis uppehållstillstånd för en månad. Någon lösenavgift torde icke böra utgå i förevarande fall. Därest den nu ifrågasatta stämpelavgiften införes, bör kungörelsen den 12 september 1941 ändras.

Vad slutligen angår bevisen om dispens från förbud enligt socialstyrelsens kungörelse den 15 september 1941 — för vilka avgift för närvarande utgår såsom för »Bevis annat» — finner jag icke anledning förorda en avgiftshöjning. Med hänsyn till det ringa antal fall, då dylika bevis meddelas, saknar frågan för övrigt ekonomisk betydelse.

3. Ändring i stämpelförordningen i anledning av ny fornminneslagstiftning.

Genom proposition nr 8 till årets riksdag ha bland annat framlagts förslag till lag om fornminnen och lag om skydd för kulturhistoriskt märkliga byggnader. I ärenden, varom i dessa lagar förmäles, torde en sökande, vilken eljest skulle vara skyldig utgiva stämpelavgift, med hänsyn till ärendenas beskaffenhet böra befrias från sådan skyldighet. Däremot torde stämpelfrihet icke böra ifrågakomma i sådana rättegångsmål, vilka enligt de nämnda lagförslagen kunna uppkomma.

I vissa ärenden enligt 1867 års fornminnesförordning — som vid ikraftträdandet av den nya fornminneslagen upphör att gälla — föreligger för närvarande avgiftsfrihet. Stadgande härom finnes intaget i själva förordningen (§ 4 mom. 2). Vid bifall till de nya lagförslagen torde däremot bestämmelse om stämpelfrihet böra införas i 7 § stämpelförordningen.

Den ändring i stämpelförordningen, som föranledes av den nya fornminneslagstiftningen, bör träda i kraft samtidigt som denna lagstiftning eller den 1 januari 1943. Övriga ändringar i stämpelförordningen torde böra gälla från och med den 1 juli 1942.

Föredragande departementschefen hemställer därefter, att inom finansdepartementet upprättat förslag till *förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften* måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Lars Gabrielson.

Sammanställning
av inom besparingsberedningen verkställda beräkningar rörande stämpelinkomsten å socialstyrelsens utlänningsbyrå
under förutsättning, att stämpel utfäktas med nedan angivna belopp. (Beräkningarna äro grundade å
antalet under år 1940 beviljade eller sökta tillstånd.)

Tillståndets art	Nuvarande avgifter	Antal beviljade	Därav utan avgift (medel-lösa)	Antal stämpelbelagda	Avgift enligt alt. 1		Avgift enligt alt. 2		Avgift enligt alt. 3	
					per st. kronor	Totalt	per st. kronor	Totalt	per st. kronor	Totalt
Viseringar, uppehålls-.....		16,135	2,562	13,573						
uppehålls- och arbets-.....		15,476	3,056	12,420						
Tillstånd, uppehålls-.....		1,692	224	1,468						
uppehålls- och arbets-.....		5,576	46	5,530						
Summa		38,879	5,888	32,991	14	461,874				
varav 60 % för tid över tre mån.	8 kr.			19,795			12	237,540	12	237,540
25 % , , , en men högst tre mån.	4 ,			8,248				98,976	6	49,488
15 % , högst en mån.....	2 ,			4,948			3	14,844	3	14,844
Arbetsviseringar		1,869	252	1,617						
Arbetsstillstånd		1,691	8	1,683						
Summa		3,560	260	3,300	14	46,200				
varav 60 % för tid över tre mån.	1 kr.			1 980			12	23,760	12	23,760
25 % , , , en men högst tre mån.				825				9,900	6	4,950
15 % , högst en mån.....				495			3	1,485	3	1,485
Främlingspass	2 kr.	1,296	668	628						
Förlängning av giltighetstiden för d:o		1,507	469	1,038						
Identitetscertifikat		54	14	40						
Förlängning av giltighetstiden för d:o		394	60	334						
Summa		3,251	1,211	2,040	14	28,560	12	24,480	12	24,480
Tillstånd att vistas inom för utlännningar förbjudna områden	Avgiftsfria			3,262						
Tillstånd att genomresa sådana områden				770						
Dispenser från förbud enl. socialstyrelsens kungörelse den 15 september 1941 för utlännings att besöka vissa hamnområden m. m. resp. att använda annat motorfordon än omnibus	3.50 kr.			115						
Summa		4,147		4,147	14	58,058	12	49,764	12	49,764
Summa summarum		49,837		42,478		594,692		460,749		406,311